

Goed in de wedstrijd

Arbitrage in de sport

Een gids voor scheidsrechters, juryleden, officials
en alle anderen die plezierig sporten mogelijk maken

Colofon

ISBN 978-90-5472-397-4
NUR 480

Auteur en samensteller

Maarten Westermann

Voor deze uitgave werd gedeeltelijk gebruikgemaakt van teksten uit het magazine *Scheidsl* van de hand van Jan Balk, Marc Kok, René Otterloo, Mirjam Streefkerk en Maarten Westermann.

Research en support

Emilie Westermann-Koene

Uitgave

Arko Sports Media
Postbus 393
3430 AJ Nieuwegein
T. 030 - 707 30 00
E. info@sportsmedia.nl
W. www.sportsmedia.nl

Eindredactie

Karlijn de Jonge

Opmaak

Pencilpoint | online & offline design, Woerden

Drukwerk

PreVision, Eindhoven

© 2017 Arko Sports Media, Nieuwegein

Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag, zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht, c.q. de uitgever van deze uitgave door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in art. 17 lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16b, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

INHOUD

- 9 Waaron eigenlijk?
- 11 Het magazine Scheids!
- 13 Goed in de wedstrijd
- 15 De aftrap
- 17 Een bijzonder sportland
- 19 De gebeten hond
- 21 Slecht in de wedstrijd
- 23 Over de schutting kijken
- 25 Mag ik me even voorstellen?
- 27 De briefing
- 29 Ik en mijn fluit
- 31 De favoriete fluit
- 33 Nooit de hoofdrol
- 35 Tossen is een kunst
- 37 Ik en mijn logboek
- 39 Ik en mijn smartphone
- 41 Van links naar rechts
- 43 Arbitrage is een product
- 45 Teamprestatie
- 47 Wederzijds vertrouwen
- 49 Samenwerking als basis van
individueel excelleren
- 51 Fluiten met vaste koppels
- 55 Beoordeeld worden
- 57 Sportverslaggevers over arbiters
- 59 Vrouwen met een fluit
- 61 Je mannetje staan
- 63 De homoseksuele scheidsrechter
- 67 G-sport is een feestje
- 69 Te oud of te jong om te fluiten
- 71 Fluitkids
- 73 Thuisfluiters
- 75 Ton Boot
- 77 André Bolhuis
- 79 “Hé, blinde”
- 81 Ik en mijn ogen
- 83 Ik en mijn drone
- 85 De televisie als scherprechter
- 87 Een miljoenste van een seconde
- 89 De videoreferee
- 91 Zelfs schaken kent zijn
videoreferee
- 93 Nieuwe technieken
- 95 Het elektronische kampioenschap
van Feyenoord
- 97 Hoe correct is het elektronische
vonnis?
- 101 Een fiets met een motortje
- 103 De lift van Henk Gemser
- 105 Verdacht geslacht
- 107 Geheime codes
- 109 De keeper met de negen vingers
- 111 Het regende runs die dag
- 113 Smokkelen tijdens de marathon

- 115** De allerkortste marathon
- 117** De truc met de oude keeper
- 119** Vinger in de anus
- 121** De plaspeer van Pollentier
- 123** Herman Ram, onze doping-
autoriteit
- 125** Omgaan met stress
- 127** Faalangst
- 129** Naar de sportpsycholoog?
- 133** Ik en mijn lichaam
- 135** Medische keuring
- 137** Eten en drinken
- 139** Sportdranken
- 141** Poepen en plassen
- 143** Voeten en tenen
- 147** Roken en drinken
- 149** De oudere scheidsrechter
- 151** De zittende scheidsrechter
- 153** De staande en de bukkende
scheidsrechter
- 155** Het trainen van de ogen
- 157** Hoe overleef je de zomerstop?
- 161** De cooling-down
- 163** Drinken uit andermans bus
- 165** Peter Elders
- 167** Sean Mallon
- 169** Peter Bol
- 171** Erik van Muiswinkel
- 173** Sven Rothenberger
- 175** Herbert Fandel
- 177** Mario van der Ende
- 179** Bas Nijhuis
- 181** Dick van Egmond
- 183** De status aparte van voetbal
- 185** De opdracht van Marco van Basten
- 187** Tijd is niet altijd tijd
- 189** Aanbevelingen voor het voetbal
van deze eeuw
- 191** Reactie 1
- 193** Reactie 2
- 195** Voetbal is niet meer te belopen
- 197** FC Heilige Boontjes vs VV Brave
Hendrik
- 199** Welke sport ontspoot het meest?
- 201** Fairplaybevorderend
- 203** Fairplaybelemmerend
- 205** Omgaan met korte lontjes
- 207** Omgaan met de coach
- 209** Wat voor coach heb je in de kuip?
- 213** Kanker
- 215** De grootste lastpak van Nederland
- 217** Voorbeeldfunctie
- 219** Wat is een kaart waard?
- 223** Kaarten na afloop

- 225** Schwalbe is de moeite waard
- 227** Mekkeren helpt
- 229** Mannen zeuren meer dan vrouwen
- 231** Meer blauw op het veld
- 233** Kom, laten we gaan staken
- 235** Erica Terpstra
- 237** Edna Rutten
- 239** Henny Sackers
- 241** Waar doen we het voor?
- 243** Fluiten naar je geld
- 247** Wedden dat matchfixing bestaat?
- 249** Sporters kopen
- 251** Scheidsrechters huren
- 253** Het fluit en het twittert
- 255** De grappige scheidsrechter
- 257** Met het oog op de spelers
- 259** Weersomstandigheden
- 263** Steken en beten
- 265** Hersenschudding
- 269** Bloed aan de paal
- 271** Plotse dood op het veld
- 273** Nieuwe regels, leuk voor de kijkers
- 275** Nieuwe formats
- 277** Zandfluiten
- 281** Nooit meer een gelijkspel
- 283** Het openingsritueel
- 285** Gesticuleerverbod
- 287** Eerst shoot-outs, dan de verlenging
- 289** Jongens met ballen
- 291** Balletje gehakt
- 293** Met de bal aan de voet
- 295** Het drama van Bob de Jong
- 297** Het Nutella-drama
- 299** Touwtrekken met de Britten
- 301** Het eerste goud was van zilver
- 303** Goochelen met mijlen en meters
- 305** Hordelopen met een bijbel
- 307** Waarom een eed afleggen?
- 309** De eerste en de belangrijkste
- 311** De beroemdste
- 313** Misschien wel de allerbeste
- 315** Top-10 ook in arbitrage
- 317** Frans Lodérus
- 319** Pieter Vink
- 321** Jan Verhaas
- 323** Stella Bartlema
- 325** Michel Zalac
- 327** Björn Kuipers
- 329** Het eindsignaal
- 331** Vijftig tinten scheids

Waarom eigenlijk?

Ik ben van de generatie dat je thuis na school werd opgewacht door je moeder met een pot thee en een trommel koekjes. Om vervolgens huiswerk te gaan maken - maar niet heus. Zo snel als maar enigszins mogelijk was, vervoegde ik mij bij mijn vriendjes uit de buurt op het schoolplein van de ulo vlak bij ons huis. Als ze maar niet vast zonder mij begonnen waren, want dan zat je zo een halfuur aan de kant. Er werd gevoetbald in tal van varianten. Met doeltjes die met krijt op muurtjes waren getekend of met elk een baksteen als kegel die je moest verdedigen en soms werd het veld uitgebreid met een stuk van de straat, want als er om het kwartier een auto passeerde, was het veel. Ik herinner me dat we ook weleens een periode fanatiek badminton speelden en softbal op een kaal stuk grond naast de school. Dat noemden we 'het landje'. Nu staat er een dikke villa op, maar toen was het van niemand en dus van ons. We hadden er ook een parcours uitgezet voor een fietscross, waar de snelsten achttien seconden over deden. Dus moesten we met een stopwatch werken die de tijd kon meten in tienden van een seconde om tot een winnaar te kunnen komen. Dat regelden we allemaal zelf. We hadden geen officiële tijdwaarnemer nodig, er was geen scheidsrechter die het spel stillegde na een overtreding, we hadden geen doellijntechologie om te bepalen of de bal de paal van krijt al dan niet was gepasseerd. Dat losten we zelf wel op. Soms met ruzie en kwaai koppen, maar de volgende middag stonden we er allemaal weer.

Waarom hebben we dus eigenlijk scheidsrechters nodig? En juryleden en andere officials die de wedstrijd mogelijk maken? Kunnen we het verloop niet gewoon toevertrouwen aan degenen die het spel beoefenen? Is het niet bizar dat er voor een tenniswedstrijd tussen twee spelers op het hoogste internationale niveau maar liefst 22 scheidsrechters nodig zijn? Echt waar! Eén in de stoel, met ergens in de coulissen nog een hoofdscheidsrechter voor onvoorziene gebeurtenissen. Plus tien mannen en vrouwen om de lijnen te bewaken, die om de zoveel tijd worden afgelost door tien andere collega's. Terwijl er ook nog een camerasysteem is om te checken of ze goed hebben gezien of een bal in of uit was. Kan dat niet een onsje minder? Zouden we trouwens in sommige sporten ooit meemaken dat er geen arbiters meer op of langs het veld staan, maar dat hun werk is overgenomen door robots en drones? Waarschijnlijk niet of maar heel sporadisch en in elk geval niet op korte termijn. Het gewoon maar aan de spelers overlaten is een illusie. Het wordt weleens geprobeerd overigens, bij de allerkleinsten in het voetbal, maar dan staat er weer een horde ouders aan de kant te loeien van 'hands' en 'buitenspel' en 'penalty'. Dan heb je toch weer iemand nodig die het bepaalt.

Nee, arbitrage in de sport is onmisbaar. Dat is best een lekker gevoel als het je hobby is of zelfs je vak. Als het gewoon je beurt is om min of meer verplicht een potje te fluiten of te vlaggen op je club. Je staat er niet voor niks, zonder jou kan die wedstrijd niet doorgaan.

Maarten Westermann

Het magazine Scheids!

In het voorjaar van 2008 werd ik gepolst om hoofdredacteur te worden van een magazine voor en over arbiters in de sport. Het moest zijn vorm nog krijgen, er was nog niet zoiets als een redactieraad, laat staan dat er journalisten waren om voor het blad te schrijven. Er was in eigen land nooit een medium geweest dat zich met deze materie had beziggehouden. Ik begon met andere woorden op nul, maar wel met een opdracht. Het magazine was een onderdeel van het Masterplan Arbitrage, een project van NOC*NSF waarin aanvankelijk zestien sportbonden participeerden en gaandeweg aanzienlijk meer. Doelstellingen waren het opvoeren van het aantal scheidsrechters en overige officials die wedstrijden mogelijk maken, het oppoetsen van hun imago en het verbeteren van de kwaliteit van de sportarbitrage. Daarin was een belangrijke rol weggelegd voor... Tja, hoe moest dat blad heten? Dat was de eerste lastige kwestie waar projectleider Jan Vlasblom en ik tegenaan liepen. Je hebt verdeeld over het spectrum van de sport namelijk niet alleen scheidsrechters, maar ook lijnrechters, assistenten, vierde mannen, umpires, starters, tijdwaarnemers, juryleden, videoreferees en nog het een en ander. Die hebben lang niet allemaal een fluit, maar soms ook een vlag, een klok, een meetlint, een pistool, een hark of een bord om een spelerswissel kenbaar te maken en groene, gele en rode kaarten. Met als gevolg dat je met titels als 'de umpire', 'lekker fluiten' of 'de spelleider' altijd wel een sport tekort doet en dat ligt heel gevoelig. Uiteindelijk hebben Jan Vlasblom en

ik in samenspraak met uitgever Michel van Troost van Arko Sports Media toch gekozen voor de term *Scheids!*, met een uitroepteken, want die verdienen die arbiters allemaal.

Goed in de wedstrijd

Er zijn vijf jaargangen verschenen van het magazine *Scheids!*, dat zich in meer dan warme belangstelling mocht verheugen bij de doelgroep. De laatste editie verscheen in oktober 2013. Het Masterplan Arbitrage had aan zijn targets voldaan, de aandacht voor sportarbitrage kreeg een plaats binnen het project 'Naar een veiliger Sportklimaat' en het draagvlak om *Scheids!* zelfstandig voort te zetten, bleek te broos. Dat was jammer, maar niet meer dan dat. Bovendien hadden we in die vijf jaren niet stilgezeten en hadden we heel wat kennis vergaard en opgediend. Zozeer zelfs dat we soms in herhalingen dreigden te vallen. Inmiddels zijn er nog eens vier jaren verstreken, zijn er jonge scheidsrechters bij gekomen en hebben zich nieuwe ontwikkelingen voorgedaan in de sportarbitrage. Zelfs het voetbal - we hielden het destijds voor onmogelijk - experimenteert tegenwoordig met de videoreferee. Bovendien zijn er sporten die vaker en uitgebreider op televisie komen dan vroeger, zoals handbal, turnen en Formule 1, waardoor ook de belangstelling voor de regels is ontstaan en voor degenen die deze regels toepassen. Vandaar het idee om in het kader van de Week van de Scheidsrechter 2017 deze gids te publiceren.

Wederom gingen we op zoek naar een titel die de lading van zo veel mogelijk sporten dekt en dat werd *Goed in de wedstrijd*. Voor tweeërlei uitleg vatbaar: je streeft ernaar het juiste te doen als spelleider en het appelleert aan dat gevoel na afloop waarnaar iedereen streeft in de sport: "Ik zat goed in de wedstrijd."

Deze gids beoogt een bron van inspiratie te zijn. Het moet ideeën en gedachten aanreiken, waarmee de gebruiker zichzelf kan ontwikkelen. Door over de schutting te kijken bij andere sporten, te leren van de ervaringen van topscheidsrechters en tal van praktische tips aangereikt te krijgen. Om een betere spelleider te worden en het eigen plezier te vergroten. Een boek om van A tot Z door te spitten, in te bladeren of op de avond voor de wedstrijddag op het nachtkastje te hebben liggen.